

Asia: VN/25987/2023

Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi tartuntatautilaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Yleistä

STTK korostaa, että esityksen keskeiset ehdotukset vaikuttavat vahvasti sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön työhön, vastuisiin ja työkuormaan. Sääntelyn tulee olla henkilöstön näkökulmasta selkeää, ennakoivaa ja oikeasuhtaista, koska henkilöstö käytännössä toteuttaa tartuntatautien torjuntatoimia. STTK pitää toimivaltuuksien täsmentämistä henkilöstön näkökulmasta kannatettavana. Tärkeää kuitenkin on, että samalla varmistetaan ohjeistuksen, koulutuksen ja työnantajan työturvallisuusvastuiden riittävyys.

STTK pitää tärkeänä, että lainsäädännön toimeenpanossa kiinnitetään erityistä huomiota henkilöstön hyvinvointiin ja oikeusturvaan. Tartuntatautilanteissa sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön kuormitus kasvaa huomattavasti, mikä vaatii riittäviä henkilöstöresursseja.

Esityksen tavoitteiden saavuttaminen käytännöntasolla vaatii sitä, että toimeenpanossa huomioidaan sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön asema sekä työn kuormittavuus. Olennaista on huomioida myös osaamis- ja resurssitarpeet.

STTK huomauttaa, että työnantajalla on keskeinen vastuu tartuntatautilain velvoitteiden turvallisesta ja yhdenmukaisesta toteuttamisesta. Työntekijöiden turvallisuuden huomiointi ja varmistaminen on välttämätöntä, eikä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisia tule altistaa kohtuuttomille tartuntariskeille. Työnantajien on varmistettava, että henkilöstöllä on käytössään asianmukaiset suojaimet ja mahdollisuus turvallisiin työjärjestelyihin.

Tartuntatautilain tavoitteiden saavuttaminen kestävällä ja oikeudenmukaisella tavalla edellyttää sitä, että työntekijöiden oikeudet, osaaminen ja työturvallisuus turvataan. Toimeenpano edellyttää, että

sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten osaaminen tunnustetaan ja sitä hyödynnetään laajasti eri ammattiryhmät ja niiden osaaminen huomioon ottaen.

5 Luku Rokotukset

43 § Rokotustoiminta

Pykälässä esitetään säädettäväksi, että sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään tarkemmin rokotusten toteuttamisesta, rokotukseen osallistuvan henkilöstön koulutus- ja osaamisvaatimuksista, rokotusten kirjaamisesta sekä muusta rokottamiseen ja rokotuksiin liittyvistä seikoista.

STTK korostaa, että asetuksen tulee olla riittävän selkeä, jotta hyvinvointialueet voivat turvata rokotustoiminnan järjestämisen ja ehtivät saavuttaa riittävää ja tarpeeksi laaja-alaista osaamista rokotustoiminnan järjestämiseksi.

49 § Rokotukset korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollossa

STTK pitää tärkeänä, että opiskelijoiden rokotussuojaa ja siihen liittyvää järjestämisvastuuta selkeytetään. Olennaista on, että sosiaali- ja terveydenhuollossa harjoittelussa olevat ovat rokotussuojan osalta vastaavassa asemassa kuin muu henkilöstö. Vastuu rokotusten järjestämisestä kuuluu opiskeluterveydenhuollolle.

STTK huomauttaa, että esitys ei ota kantaa kansainvälisten vaihto-opiskelijoiden tai muiden Suomessa tilapäisesti oleskelevien opiskelijoiden rokotusten järjestämiseen ja toteuttamiseen. Kansainvälisen rekrytoinnin lisääntyessä asia on tärkeää ottaa huomioon.

52§ Rokotussuoja asiakkaiden ja potilaiden suojaamiseksi

STTK pitää perusteltuna sitä, että palveluntuottajalla on velvollisuus varmistaa työntekijän suoja tuhkarokkoa, vesirokkoa ja hinkuyskää vastaan. Säännös, jonka mukaan palveluntuottajalla tai sille palveluita tarjoavalla olisi jatkossa velvollisuus tarjota työntekijöilleen influenssarokotteet sekä tarvittaessa muitakin rokotteita sellaisia tartuntatauteja vastaan, joiden arvioidaan aiheuttavan erityisen sairastumisensaaran, on kannatettava.

STTK katsoo, että rokotukset tulee antaa koordinoitusti työterveyshuollossa, jossa myös arvioidaan henkilön soveltuvuus tehtävään rokotussuojan osalta. STTK korostaa, että rokotustiedot ja tiedot sairastetusta taudista ovat arkaluonteisia terveystietoja, joiden käsittelyssä on noudatettava yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain (759/2004) mukaista tarpeellisuusvaatimusta. Laissa tai vähintään sen perusteluissa olisikin tarpeen määritellä, miten rokotussuoja käytännössä varmistetaan tietosuojahuomioiden.

STTK pitää tärkeänä, että valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tehtävistä, joissa rokotuksen tai taudin antamaa suojaa tarvitaan sekä niistä asiakas- ja potilasryhmistä, joiden kanssa lähikontaktissa tapahtuvissa tehtävissä edellytetään suojaa. Määrittelyn on perustuttava lääketieteelliseen arvioon. Lisäksi on huolehdittava, että tehtävät sekä asiakas- ja potilasryhmät on määriteltävä yhdenmukaisella tavalla.

Yleisesti STTK toteaa, että rokotuksiin liittyvien vaatimusten on oltava täsmällisiä, selkeästi perusteltuja sekä oikeasuhtaisia.

6 Luku Tartunnan leviämistä ehkäiseviä toimenpiteitä

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisilla on keskeinen rooli tartuntojen leviämisen ehkäisyssä. Jotta lain tavoitteet voidaan saavuttaa, on huolehdittava, että työ on hyvin johdettua ja turvallista. On tärkeää, että henkilöstö saa työnantajalta riittävästi tukea ja että työn kuormittavuus on laajasti tunnustettu ja huomioitu.

Lisäksi STTK huomauttaa, että sosiaali- ja terveydenhuollon ammattialisten osaamisen täysimittainen hyödyntäminen edellyttää riittäviä resursseja sekä mahdollisuuksia osaamisen kehittämiseen.

9 Luku Maksut ja korvaukset

97 § Tartuntatautipäiväraha ja toimeentuloturva

STTK pitää kannatettavana ehdotusta tartuntatautipäivärahaa koskevan säännöksen muuttamisesta siten, että myös muulla henkilöllä kuin lapsen juridisella huoltajalla olisi oikeus tartuntatautipäivärahaan, jos tämä hoitaa lasta vanhemman tavoin.

STTK ei pidä kannatettavana esitystä, että jatkossa huoltajalla olisi mahdollisuus saada tartuntatautipäivärahaa lapsen ollessa karanteenissa vain 12 ikävuoteen saakka, nykyisen 16-vuoden sijaan. Jatkossa oikeus päivärahaan 12–17-vuotiaiden osalta syntyisi vain tilanteissa, joissa lapsen kehitystaso ja toimintakyky sitä vaatisi.

Lisätietoja STTK:ssa:

Ida Nummelin, sosiaali- ja terveystieteiden asiantuntija

ida.nummelin@sttk.fi

Gylling Päivi
STTK ry.